Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Bibliorum summae - Cod. Aug. pap. 27

[Reichenau], [15. Jahrh.]

Genesis

urn:nbn:de:bsz:31-72803

Visual Library

Genesis

In principio creavit deus celum et terram id est continens et contenta
videlicet celum empireum et angelicam naturam. Creavit dicit autem
in principio mundus. Hoc est in filio. Sic autem solus deus eternus. Sic mundus
sempiternus id est tempore eternus. Angeli quasi sempiterni. Vel In principio id est
creaturarum creavit deus celum et terram id est materias cunctorum primordialem. Fecit
et sic. Quod quod sit factum est sit dici non potuit licet ei hic post nominetur
celum et terra. Tamen scriptum est. In initio tu domine terram fundasti et opera ma-
nuum tuarum sunt celi. Hoc vero creationem mundi solidatam sub operibus vi dierum
explicat scriptura continuam ea. Creationem. Dispositionem. Ornatum. In primo die
creationem et quandam dispositionem. In reliquis ornatum. Terra autem erat inanis
et vacua id est machina mundialis adhuc inutilis et infructuosa et
vacua ornatu suo. Et tenebre erant super faciem abyssi. Eandem machinam
quam terram dixerat abyssum vocat propter sui confusionem et obscuritatem. Tene-
bre autem non aliquid sunt quam lucis absencia. Obscuritas autem quedam aeris
a deo creata est et dicta tenebre. Unde in cathologo creaturarum dicitur Benedicite
lux et tenebre domino. Et spiritus domini id est spiritus sanctus domini vel domini voluntas fe-
rebatur super aquas. Sicut voluntas artificis super materiam domus
faciende super illa fertur. Dixitque deus fiat lux et facta est lux id est verbum
genuit in quo erat ut fieret lux id est tam facile ut quod quid dicit vel
lucem nube quandam lucidam illuminantem superiores mundi partes. Clari-
tate tamen tenui ut diluculo fieri solet. Et vidit deus quod esset bona id est
quod placuerat in providentia ut fieret placuit creata ut maneret. Et di-
visit lucem a tenebris. Hic incipit dispositio. Et hic angelorum facta
intelligitur divisio. Stantes cum luce, cadentes tenebre dicte sunt. Et ap-
pellavit lucem diem. Et dyan grece quod est claritas latine. Sic lux dicta quia
luit id est purgat tenebras. Tenebras vocavit noctem a nocendo quia nocet
oculis ne videant. Factumque est vespere et mane. Et sic comple-
tus est dies naturalis.

Opus secundum

Secunda die disposuit deus superiora mundi sensibilibus. Em-
pireum enim celum quod cito factum est statim dispositum est et or-
natum id est sanctis angelis repletum. Fecit ergo deus ea die fir-
mamentum in medio aquarum id est quandam superiorem mundi superficiem ex
aquis congelatis ad instar cristalli solidatam et perlucidam intra se certa
sensibilia continentem et in eo fixa sunt sydera. Et dicitur firmamentum
non tantum propter sui soliditatem sed quia terminus est aquarum que super ipsum sunt fir-
mus et insuperabilis id est intransgressibilis. Et dicitur quia ea clyos quod sol subiectum
positum ipsum illustrat. Hanc tamen circumvolutam rotunditatem quidam su-
mitate ignis intellexit. Cum ei non sit quo ascendat circumvoluit
ut in die bono patet. Et ita exteriora mundi exteriora ignis voluit. Sic
est ethereum vel sidereum celum. Est etiam tercium celum quod sic quedam
aeream dicitur quod legitur. Quidam celi comederunt illud. Quidam dicunt
superat celum esse super empireum. Quia lucifer cum esset in empi-
reo legitur dixisse ascendam in celum. Et in eo dicitur posuisse
sedem super angelos qui sunt in empireo celo. Hanc firmamentum
dividit aquas que sub ipso sunt ab aquis que super ipsum sunt. De quibus dicatur

Qui tegitis aquis superiora licet sint etiam congelate velut cristallus ubi firma-
mentum ymmo congelatum est ne igne solui possent vel in medium velut
vapor alias. Cur ergo ibi sint deus nouit non quidam dicunt inde rore in
estate descendere. Et cum secunde dici opus bonum fuit vel ceterorum verum tamen de
eo non legitur. Vidit deus quod esset bonum. Tradidit enim hebrei quod hac
die angelus factus sit dyabolus quibus consentire videtur qui in quadam missa de
angelus cantare consueuerunt et in laude angelorum sanctum. Tercium opus
Tercia die aquas sub firmamento congregat deus in unum locum
licet plurima obtineat loca tamen quia continuat in visceribus terre
et unum locum dicte sunt congregate. Et sic apparuit arida que latens
sub aquis humus ipse dicta est. Sed cum apparuit arida eadem die arida
que teritur pedibus. Congregaciones que aquarum appellatur maria hebreo ydi-
omate quia quibus aquarum congregacionem maria vocat. Completo ergo aquarum
opere subdit. Et vidit deus quod esset bonum et additur ut germinet terra non
de opere germinande tamen intelligendum est sed de potencia qua potens sit germinandi
produxit ergo de terra herba virente et faciente semen et lignum pomife-
rum faciens fructum secundum genera sua ipsum quod non est mortuus tempore vel mo
produxit terra plantas suas sed statim in maturitate videt in aqua et her-
be seminibus et arbores pomi generate sunt vendit et cetera. Quarum mundi
in marcio factum dogmatisat ecclesia. Opus Quartum
Quarto die quod disposuerat cepit ornare et sic dispositum sicut
ornatum a superioribus inchoauit fecit eadem die luminaria solem
et lunam et stellas. Sol et luna dicuntur magna luminaria in
duobus et comparacione id est non solum quantitate luminis sed et corpore et non
comparacione stellarum. Sed et secundum se quia sol dicitur octies maior quam terra
Fecit lunam et stellas voluit deus illuminare noctem ne nox sine luce
nimis esset indecora ut operatores in nocte ut naute et viatores solacium
haberent luminis. Sunt et quidam animalia que lucem solis ferre non possunt et fere
sunt luna. Sunt et quedam nocte pascuntur. Sunt et nocte magis in desertis ethiopie arenosis
ubi modicus ventus ambulantium vestigia complanat. Fecit tamen ad decorem
et ad usum luminis voluit eadem deus esse sed ut essent et tempora et dies et annos
Facta autem luminaria posuit eadem deus ut luceat in firmamento celi et
illuminet terram sed non sunt quia aqui nubes more eorum agunt vel quia
tenuis lucem dat et forte tamen superiora illuminat quia diuidet lucem a
tenebris. Ipsa autem luna in plenilunio facta sit quo alia pendetur
In primo a
tenebris. Quarum autem luna in plenilunio facta sit quo alia pendetur
contemplacione quod dicit ecclesia luminarie magis in inchoacione noctis. In primo a
noctis luna non orietur nec rotunda pendetur nec quia sol est factus mane in o-
riente facto vespere luna facta in medio noctis stetit in oriente. Opus Quintum
Quinto die ornauit deus aerem et aquam volatilia dedit aeri
et natalia aquis et orta sunt vel creata quo aquis pisces vocat
moyses reptilia quia impetu quodam totos se rapiunt ut serpentes qui
non feruntur ut fere. Creauitque deus cete grandia. Cete non genus est
non feruntur ut fere. Creauitque deus cete grandia. Cete non genus est
unde licet quod declinat autem hic cetus. Et omne animam viuentem atque

mortalia que produxerat aque in species suas mortales aut sicut dicitur de
piscium et avium respectu hominis Ille autem movetur de esse ad non esse
ista non quia anima brutorum corporea est Primum autem animal vocat eius diaz i. vi
vens Et dicitur animal creatum mortale quia creatum est ut moreretur
de vita ad mortem homo autem creatus est ut non moreretur si voluisset
Illa vero creata sunt ut vel in esum cedant aliorum vel senio deficiant Quibus
benedixit dominus dicens Crescite et multiplicamini et replete terram Opus sextum
Sexta die ornavit deus terram produxit enim terra terre
animalia jumenta reptilia bestias Jumenta dicuntur homini post pec-
catum collata in pena laboris ad remedium laboris dedit ei ju-
menta quasi iuvamenta ad opus vel ad esum Reptilia vero bestie sunt in
exercitium Reptilium vero terre sunt genera tria Trahentia ut sunt vermes
qui se ore trahunt Serpentia ut sunt colubri qui per vim costarum
se trahunt vel repunt Repentia pedibus ut sunt lacerte sorate
... Dicuntur autem bestie quasi vastie a vastando i. ledendo
Fuerunt de quibusdam minutis animantibus que vel ex cadaveribus vel hu-
moribus nasci solent Quorum sunt genera Quedam ex exalationibus
assurgunt ut bibiones ex vino papiliones ex aqua quedam ex
corruptione humorum ut vermes in cisternis Quedam ex cadaveribus
ut apes ex iumentis scarabei et scarabones i. musce grandes
que sonent volatu exequiis Ex corruptione quedam lignorum ut teredones
Quedam ex corruptione herbarum ut tinee ex oleribus Quedam ex
corruptione frumentorum ut gurguliones ex fabis De hiis dicitur quia
que sine corruptione nascuntur ut illa que sunt ex alationibus facta sunt Que
vero ex corruptionibus post peccatum ex rebus corruptis creata sunt Queritur
etiam de nocivis animantibus Dicitur creata nociva vel primo initio vel post
facta sunt nociva Dicitur quia post facta sunt nociva tribus de causis propter
hominem puniendum corripiendum instruendum Punitur enim homo cum leditur de
hiis vel cum timet ledi quia timor magna pena est Corripitur dum ipsis
cum estimat accidisse sibi propter peccatum suum Instruitur de hiis ad mirandum
opera dei magis admirans opera vel minima formicarum quam onera ca-
melorum vel cum videns hec sibi posse nocere recordatus fragilitatis
sue et humiliatur Solet queri de herbis et arboribus infructuosis
si etiam illis diebus creata sint cum scriptura non memoret nisi herbas
seminales et arbores fructiferas Potest dici quod que modo sunt in-
fructuosa ante peccatum fecerunt fructum aliquod post peccatum magis nascuntur
homini ad laborem quam ad utilitatem quia post peccatum dictum est ei Spinas et
tribulos germinabit tibi Quare vero piscibus et avibus dictum est Crescite
et multiplicamini et non de hiis intelligendum est licet non sit dictum Deinde
Subdit de creatione hominis sic Faciamus hominem ad ymaginem et
similitudinem nostram Loquitur pater ad filium et ad spiritum sanctum vel est quasi vox
quidem communis personarum Factus est autem homo ad ymaginem dei Creatum
ad adam Sed ymago hec dei est in essentia et ratione eius quia

ipsis eius est rationalis e ut deus Celsitudo dei est in virtutibus hominis que bona
ista sapiens Cum ymaginem pertransisset hoc quod utraque portat similitudine .i. virtu
tibus sepe sperat Deinde masculum et feminam creavit eos hoc quantum ad cor
pus eius dicit creasse quantum ad animam Secundum corpus quod annos fecit et hoc ad yma
ginem dei cum homini os sublime dedit ut deum et celestia videret et imitaret
Dedit autem homini deus ut posset cetris animantibus Inter hec vero distanciam homini
Primo quod non solum fecit e ymagine sua ut predicta sunt est ad ymaginem dei
Secundo quod cum deliberacione factus e In aliis simpliciter quibus dixit et facta sunt
In hoc tanquam inter se deliberantes trinitas dixit faciamus hominem ad ymaginem
Tercio quod homo dominus constitutus animalium e ut cederent ei in alimentum et
in indumentum laborum adiuvamentum quia cum mortale fiebat et ver
um [illegible] herbas et fructus arborum dedit hominibus deus et
tunc Post peccatum ei herbas [illegible] noxium a sterile pro
arabus in esca Unde colligitur quod [illegible] ut in leonibus perdidit homo dominium super alia
dixit Et non quod i magnis ut [illegible] Et crescite et multiplicamini hic fiat e
Unde benedixit eum deus sic crescite et multiplicamini sic non potuit Hoc
institutio coniugii quod sine [illegible] Et vidit deus cuncta que fecerat et erant
[illegible] quod deus [illegible] instituit Et vidit deus cuncta [illegible] erat optima Deus vero de homine non
valde bona .i. universitas bonorum erat optima Et vidit deus quod esset bonum quod in ipso fiebat
dixit sic [illegible] Et vidit deus [illegible] erat [illegible]
hominem lapsurum Vel quod non dum homo perfectus erat

Capitulum secundum

et post legitur Non e bonum hominem esse solum
Igitur perfecti sunt celi et terra et omnis ornatus eorum Requievit
autem deus die septimo ab omni opere suo Verum e Et septimum die
[illegible] et ipse est benedixit et post requievit vel complevit .i. co
mpletum ostendit Tercia ei opera fecerat creavit ornavit
Et dispo[s]uit [illegible] Creatura opus [illegible] non desinit operari [illegible] facit
Et benedixit [illegible] ubi tunc precipue quievit Et benedixit
eum promittet se et [illegible] Unde post
[illegible] diei septimo et sanctificavit cum .i. festum et celebre esse voluit Unde post
[illegible] in observacia legis dixit [illegible] ut die sabbati sanctificaret Iste
sunt generaciones celi et terre Non est quod die fecerat deus omne virgultum
[illegible] Sed quod die duos
antequam oriretur in terra et herba post quod germinaret [illegible]
operacionis modum male et essenciale fecit [illegible] post quod [illegible]
et post germinaret cetera cum paulatim [illegible] Homines [illegible]
homines ad habitum ad ortum et maturitatem pervenirent Homo [illegible]
[illegible] terram ut [illegible] Formavit autem dominus hominem de limo terre
hic primo vero fecit deus omnium quod [illegible] habuit ipse suum inspiravit in facie
eius spiraculum vite .i. spiritum fecit sic [illegible] alia [illegible] Insufflavit .i. fla
[illegible] fecit Unde in ysaya omnem flatum ego feci Et autem dicit in
facie per synodochen aptum intelligitur Totum eum hominem animavit [illegible] facie
tamquam parte digniore quia sensuum sola corpora [illegible] Tandem aut
aiam spiraculum vite [illegible] et vivit Et post [illegible]
[illegible] non mutabile ut animam perciendis
te esse .i. [illegible] vite [illegible] non mutabile ut animas perciendis
[illegible] autem in ipso [illegible] infundit creatur Plantaverat autem dominus deus para

disu voluptatis a principio · Plantauit · i. plantis aptauerat vel ornauit
herbis et arboribus a principio · i. a prima orbis parte cui apparuit arida Est
enim locus amenissimus in excelso loco terre et marium tractu a nobis se-
cretus usque ad lunarem globum attingens Vnde et diluuii aque illuc non per-
uenerunt Est enim paradisus celum empireum Et dicitur spiritualis quia regio spiri-
tuum est Dicitur et spiritualis paradisus vita beata vel sancta ecclesia Produxit deus
de humo paradisi diuersa ligna quibus delectaretur homo videndo et susten-
taretur edendo Produxit quidem · i. quasi honore speciali dixit · in medio quasi tanquam di-
gnius posuit lignum vite et lignum sciencie boni et mali Dictum autem
est lignum vite ab effectu quia habuit naturam ut comestum semper in perpetua soli-
ditate hominem firmaret Ita ut nulla infirmitate vel senio vel anxi-
etate in deterius laberetur Lignum vero sciencie boni et mali dictum est
ex eo quod secutum est eius comestionem Prius enim nesciebat homo quod esset
malum quia non dum expertus Bonum dicimus sanitatem et firmitatem Malum
vero egritudinem et imbecillitatem que homo non dum senserat Et fons
et fluuius egrediebatur ad irrigandum paradisum i. ligna paradisi Qui
fons diuiditur in quatuor flumina Vnus dictus est phison qui a gan-
garis rege indie dictus est ganges hic circuit terram euilat i. indiam
et trahit aureas arenas Vnus dicitur gyon qui et nilus dictus est
hic circuit ethiopiam Alii duo vocantur tigris et eufrates Tigris
est animal velocissimum et eo fluuius ille a sui velocitate tigri equatus
est et vadit contra assirios Eufrates frugifer vel fructuosus
dicitur Hec quatuor flumina ab eodem fonte manant et separantur Et
iterum quedam eorum inter se conmiscentur et iterum separantur Sepe eciam absor-
bentur a terra et in pluribus locis iterum emergunt Vnde eciam ganges
nasci in locis caucasi montis Nilus non procul ab atlante Tigris et
eufrates ex armenia Tulit ergo deus hominem de loco formacionis sue
in paradisum ut operaretur ibi Non tamen ex necessitate laborando sed delectando
et recreando Et deus custodiret illum hominem vel ut homo custodiret
paradisum et operaretur sic dictum Precepit ei dominus de omni ligno pa-
radisi comedes de ligno vero sciencie boni et mali ne comedas Vt
homo sciret se esse sub domino preceptum accepit a domino Cui autem iussio est
in duobus in precepto et prohibicione subditur autem pena si contempneret
Quacumque die comederis morte morieris · Morte scilicet anime et morbus
carnis Dixit quoque deus Non est bonum hominem esse solum faciamus ei adiuto-
rium ad procreandos liberos quod sit simile sibi Sed ne videretur omnino
superflua mulieris formacio putanti sibi in animantibus esse simile Ideo ad-
duxit deus omnia animancia ad adam terre et aeris et aquis Creat autem
deus et omnia sic eius nutu veniret quod omnia creauit Et forte factum est
per angelum Adduxit autem pro duobus ut et imponeret eis homo nomina i.
sciret eum sibi preesse et sciret adam nullum similem ex eis Et impo-
suit eis nomina lingua hebrea que sola fuit ab inicio quia inde sciret ex nomine

que legit usque ad divisionem linguarum hebrea fuit Et non inmerito sic inmisit deus soporem in adam non sompnum sed extasim in qua credit superne interfuisse curie Vn et cicianus affirmavit de conmodo ypi et eccle et dilunis futu et de iudicio per ignem quod postea liberis suis indicavit Cumque obdormisset adam tulit dominus unam costam de costis eius carnem et cum et edificavit illam ministeriis angelorum in mulierem De carne faciens carnem et de osse ossa faciens statuit eam ante adam Qui ait hoc nunc os ex ossibus meis et caro de carne mea et imposuit ei adam nomen sue non tamen dominus eius et ait hec vocabitur virago i. a viro acta postquam maledixit dominus eius et ait hec vocabitur virago i. a viro acta ... seb qui plagens hows miseria suspirea ebron qui allidens eiulanti quondam Masculus enim recens natus eiulat a mulier vero e qui dicat vo Vero dicet a vel e qui quis nascitur ab eva Imposito nomine statim prophetat dicens quod habere quod de viri latere e Relinquet homo patrem et matrem i. non incolet eis in memoria Et erunt duo in carne una i. vinientur ab in uno carnali opere quod licet hoc pleraque sue carnis Erat aut uterque nudus nec erubescebat nec putabat velandum quod nichil senserat refrenandum Cur non erubescant si deus viderit eos et per dens meos Inordinatus ei motus membrorum ipsa facit pudenda Cur et primum si videt pudenda eorum ... erubescant quod beneficio etatis motu tum ... bisabile non dum motus a e sine peccato non sit nisi recusa ... excusatus est ibi excusando non potest a peccato tamen concubere carnem potest In sicut ... zacharias cum sancta elizabet cognosceret ad gignendum ... quesivit dominum tamen videre valuit

Tercium Capitulum

Serpens erat callidior cunctis animantibus terre que plus erat demonis Timens vero deprehendi a viro mulierem quia ... et qui terra ... Cum ... et hic erat qui in maledictione serpente quod tunc serpens erat ... erat ... ea ... ne ... accepit ... que ... erat ... ut applauderet Et movit lingua serpentis ad loquendum ... dicens Cur precepit dominus vobis ut non comederetis de omni ligno paradisi Cui quasi dubitando respondit mulier ne forte moriamur quod ... bitans ad quibus potest facile flectitur Cui serpens nequaquam moriemini ... nos ... sciens in scriptura Et sciens deus quod ... comederitis ex ligno ... eritis sicut dii scientes bonum et malum mulier ... hoc ... aliquid videt quod lignum ... fuit visui i. ... et ... tactu notavit quod ad vescendum esset suave Comedit dedit quod viro suo dicens ei verba serpentis qui et facile ... quod ... credidit ... adam mulierem statim morituram ... dominum et vidisset non fuisse mortua dicte ... a domino existimavit tamen ad terrorem et comedit Et aperti sunt oculi eorum i. visu tale perceperunt quod non dum intellexerunt Erat ei in eius ... motus concupiscencie ... erat ... ut ... usque ad pubertatem et tamquam ... aperti sunt et ... perceperunt nouerci et diffundi Et sic in obedientes fuerunt suo superiori

pudenda

ada et eua sic et membra eorum ceperunt mouere sed pudibunda Ce-
tera quidem membra ad nutu hois stat et mouent pudenda aut non et
unde ista pudenda dicta sunt Quia hec e vera pena prothoparentum qui
signum in obediencie commiserunt Un scriptum e Et cognouerunt se nudos .i.
erubuerunt videre pudenda sua fecerunt sibi perizomata .i. succinctoria
que braccas vocabant de folijs ficuum et hoc non sine causa quia sues eorum si
coierant et eorum hois fuerit inuncta statim sentit prurigine ibi Et
audierunt voce domini deambulantis qui quia ipso suo motu videbatur eos cor-
ripuere iam quia non steterant in precepto Et absconderunt se a facie dei
in medio lignorum Vocauit quoque dominus virum cui dederat preceptum et incre-
pando non ignorando dixit adam Ubi es qui Vide in qua miseria es
Qui ait abscondi me quia nudus eram Stulta responsio quia desperat
nudus qui talis fuit factus Et ait dominus Quis hoc indicat nisi quod de
ligno comedisti Ille vero non humiliter confitens sed peccatum in uxorem torquens
ymo et ipsum datorem mulieris Et ait mulier quam dedisti michi sociam michi de
ligno dedit et comedi Et dominus ad mulierem Cur hoc fecisti Et ipsa
se excusauit et obliquauit peccatum in serpentem tamquam vero in auctorem
serpentem Serpentem non interrogat quia per se hoc non fecerat sed dyabolus per
serpentem Serpens cui maledixit dominus Serpens prius plus peccat quia in tribus mulier post et
cum plus peccat quia in duobus ipsa postremo et minus quia in vno peccauit
Serpens inuidit hois excellencie mentitus e et decepit Ipse tribus red-
ditus fuit maledictus terre Quia inuidit hois excellencie dictum est
ei Super pectus tuum gradieris Et quia mentitus e et punitus e more terra
ei Super pectus tuum gradieris Et quia mentitus e et punitus e in more terram
comedes cunctis diebus vite tue ymo abstulit ei vocem et posuit ei venenum
in ore Et quia decepit Audiuit hec inimicicias posuit inter te et
mulierem Sunt videtur quod eua penituerit Ipsa conteret caput tuum quod
natura fugiat serpentem qui sede vite quia insidiaberis calcaneo eius maxime
quia sit naturale odium e inter equos et griffones lupos et canes sic inter
hoiem et serpentem Et quia ad hoc nudi erat serpens vero timet hoiem
nudum et fugit et vestitum inuadit In duobus peccauit mulier Superbiuit et
fetidum comedit Quia superbiuit humiliatur ea de quo dicitur Sub viri
potestate eris sed violenta ut est voluntas te affligat in deflorare
fuit quam subdita viro eris rodere et timere Cui prius subiecta eras
solo amore Et quia in fetidum peccauit in fetidum suo punita e Unde dictum
est In labore paries filios Adam aut quia in solo esu peccauit In labore quo-
que sibi edulium punitus e Uhic Maledicta terra in opere tuo sed opere tuo et
ipsa prius quod statim est ut terra quam bonam prius et vberem fructus sponte
pariebat deinde raros faceret nisi prius hois labore et cum fructibus
spinas et tribulos proferret Et addidit Et comedas herbas terre quasi
est in hoc peruenies iumento Terre aut maledixit quia de fructu terre trans-
gressio facta e Non maledixit adam Inde est quod dominus comedit pisce
et non carnem in forte de agno pascali quod preceptum legis Et addidit dominus
In sudore vultus tui vesceris pane tuo donec in terram reuertaris .i. donec
moriaris quia terra es et in terram ibis Unde hoc dictum e Ibis Et si de-
teret cum In melius si velles non de miseria in miseria ibis Et tu ada

in eodem statu stetisses donec transferres

plangens miseriam posteritatis vocavit uxorem suam evam ut dictum est. Fe
cit quoque eis dominus pelliceas tunicas i. de pellibus mortuorum animalium ut signum suae
mortalitatis secum ferrent. Et ait. Ecce adam factus est quasi unus ex nobis. Et hoc
ironice dixit quasi voluit esse ut deus nec est vox dei insultantis sed nos a
superbia corrigentis et est vox trinitatis vel est vox dei ad angelos. Et est
vox plangentis quasi diceret. Ecce adam factus a me ut esset unus ex nobis si ste
tisset. Et ait dominus. Videte et cavete vel caute ne forte sumat de ligno
vitae et vivat in aeternum. Si enim post peccatum de
vitae diutius vivere diutius vixisset sicut et mirum. Si enim post peccatum
esu ligni illius diutius vixissent cum sint adhuc insulae quaedam vivencium
in quibus nunquam moritur. Dicunt quidam eos fuisse in paradiso per septem horas. Et
quod separat. Et misit eos dominus de paradiso in agrum damascenum de quo factus fuerat
ut operaretur illum. In quo agro postquam cayn fratrem suum abel interfecit
et post hoc sepultus fuit in spelunca duplici
iuxta quam eva et adam. Et hoc sepultus fuit in spelunca duplici et flameum gladium
Et collocavit dominus ante paradisum voluptatis cherubim et flameum gladium
atque versatilem. Cherubim i. angelus erat custos et ignis horrens vel
ministerio angelorum posuit ignem ibi qui intercluderet paradisum in usum quae nunc
gladius non cuique versatilis x utrobique secans quia pena fuit homini usque
ad tempus sui punimini sed interpe et i. eva ablatus ei fuit gladius ille ad tempus
passionis Christi. Elya et enoch penitus vero non dant in morte Christi fuit ex
intrantibus. Elya et enoch penitus vero non dicunt quod quaedam species ignis
tutus. Si queritur. Quid consumebat ignis iste dicit quod quaedam species ignis
est sicut in vita beati nicolai legitur. Cui si manum adhibeas ardorem sentis
sed non pateris i. non eius positus ad visionem nisi esset materia quam consumat et
talis ignis vincit spiritum. Ite. Queritur quare deus permisit hominem temptari
vel peccare cum sciret eum lapsurum et de multis aliis modum querit. Dicimus
quantum ad pronunciandum attinet opus dei sit voluit. Si queritur. Cur voluit. In
sipida est questio quae causa voluntatis divinae cum ipsa sit summa et causa
par. Cicero primarum apendiu reportat eam i. capite ieiunii cum cinere
se portio. Dicere dat i. usus tunicarum pellicearum sub hiis vero. Cinis eos
et in cinerem reversurus. In memoria maledictionis eiecti candelas ferunt
quod per opus quo perpetraverat manus ad pomum vetitum apportare ignea ramum
per opus quo perpetraverat manus ad pomum vetitum apportare et claudunt coram eis fores
prope paradisum transeunt ad alia et claudunt coram eis fores
ut sit i. signum aditus paradisi quondam obclusi non ad mensa super terrena
comedunt quasi diceretur eis. Maledicta terra in opere tuo. Nemo sibi aut
quia non dum mutatum erat nomen eius. Et lancas vocatur tectum est de Iob
et vimintes quibus comminuerunt in favilla et cinere quia cines et barba
nutriunt spiritum est de Ioseph. Cui ista in tarce exacuerunt. Et barlo
vocatur tractum est de Iacob qui peregrinans baculo iordanem transiit Ca^m x^m
Incipit contracto adam. Ada postquam eiectus est de paradiso cognovit
uxorem suam legislatore multos obticet subtacet filios et filias adae
quia festinat ad tempora abrahe. Methodius martirius cum esset in carcere
revelatum est ei a spiritu de principio et fine mundi. Hic scripsit dicens
quod virgines egresse fuit adam et eva de paradiso. Et no adeo quanto
decimo natus est ei cham et soror eius salmana. Et hic adam
plasmatus fuit quasi in etate XXX^ta annorum cum fuit unius dici et
anni et postquam duorum et trium annorum etc. Et potuit cham multos
genuisse filios qui hic tacentur propter opus brevitatis. Item post quindecim

cim annos natus est ei abel et soror delbora Anno C° xxx° vite ade chaim
occidit abel et luxerunt eum ada et eua · C annis post hoc ada extincto
abel et chaym fugato dicit Josephus Cum ada deprecatione filiorum cogi-
tabat et generationis cum amore vehementer augebat et deo per angelum iubente
iterum copulatus est eue et cum cet C annorum et xxx^ta genuit seth
Modo redeamus ad abel Abel erat pastor et chaim agricola Cum
chaim esset amarissimus terram primus incoluit post diem multos abel ob-
tulit deo lac et primogenita agnorum Chaim vero spicas aridas et
corrosas obtulit serotinas Sed respexit dominus ad abel et ad munera eius
et diuino igne accendit Sed chaim vero non respexit Cum frater inuidit et
eum in campum callide euocans occidit Unde timuit se ab herbis quod eum bestie
deuorarent Ut si maneret homines eum occiderent et damnans se desperauit
Dixit Maior est iniquitas mea quam ut veniam merear Unde tradunt quidam penam
eius durasse usque ad septimam generationem Quia septem peccata commisit Non recte
obtulit non recte diuisit frater inuidit dolose egit euocans eum iratum occidit penituit
negauit cum deo rendidit Numquid custos fratris mei sum ego Desperauit et
veniam non egit Et dixit dominus et cetera hystorie dicta Qui occidit chaim
septuplum puniet Et posuit dominus signum in eo scilicet tremorem capitis et
egressus a domino cum sorore sua Calmana quam duxit in uxorem multam
peragrans terram cepit habitare iuxta orientalem partem Eden id est deliciarum
non tamen in deliciis Et ibi urbem struxit Primus ciuitatem munierat et rapina
et latrocinia peregit Cognouit chaim uxorem suam que genuit enoch
Porro enoch genuit irad qui genuit mamahel qui mathusahel
qui Lamech ...

Lameth septimus ab ada et Capitulum Centumtrium De lameth
pessimus quia primus bigamiam introduxit et rem dei de-
rectum et contra legem adulterium fecit Hic accepit duas
uxores unam oldam et sellam Olda genuit Jabel qui primus tentoria
pastorum et gregum ordinauit et caracteribus distinxit Nomen fratris eius
Jubal pater canentium in tuba et organis et musice artis inuentor
Hic audierat prophetasse ada
sententiam quod tripliciter post inuenta fuerint
de duobus iudiciis et ne periret musica ars inuenta scripsit vel sculpsit
ea in duabus columnis et in qualibet tota una marmorea altera
latericia quarum una non deleretur diluuio altera non solueretur incendio
Sella genuit Tubalchaim qui ferrariam artem inuenit res bellicas
exercuit sculpturas in metallis fabricauit Quo fabricante predictus
Jubal sono malleorum delectatus consonantias dictauit Soror Tubalchayn
Noema Noe varias texturas inuenit Lameth autem rem diuinas
faciens videns chayn commune pene subiacere sibi vero deberi
maiorem penam sic predixit mulieribus suis Quos occidi virum in vulnus
meum et adolescentem in liuorem meum Septuplum dabitur vltio de chaym
de lameth vero septuagies septies Lameth vero vir sagittarius
diu viuens caligine oculorum tenuit et habens adolescentem primum ducem
cum exiret per venationem pro delectatione tamen vel usu pellium quod ad quem non
erat usus carnium ante diluuium tandem venit in siluam et inuenit chaym lati-
tantem inter fruteta estimans feram esse ad indicium iuuenis dirigens sa

dicta interficeat eu. Unde iratꝯ puer arcu vertebras occidit eu et ita tu
pctm caym punitu est septies sic pctm punitu e septuagies septies
i. septuagintaa et septe aie esse pierut i diluuio de lameth
Cognouit ada adhuc vxore sua q̄ pepit ei filiu vo vocauit ei
pꝯ morte abel no volens sic vxore cognitura s deo iubete qꝛ
agelu fecerit votu ut dei filiꝯ de eo nasceret Ada ei erat
ccc ox et xxx^ta anoꝝ qn genuit seth. Iste genuit enos qui cay-
na q̄ malaleel q̄ iareth q̄ enoch q̄ matusale q̄ lameth q̄
noe Dic ei i gnatoe chayn septiꝰ erat et pessiꝰ lameth
Ita in gnaroe filioꝝ Seth septiꝰ et optiꝰ enoch et trāstulit
illu dnꝯ in pādisu voluptatꝭ ad tempꝰ Ut tū elija in fine
tempu reuertetur ceda prom in filias Enoch pꝰ inuēt dum
et quasda lras scpsit et qsda libros inuenit sub q̄ etia ada
dicit̄ ec motuꝰ legit ada xxx^ta filios habuisse et totide
filias pt̄er chayn et abel Quida inquiut ab ada prima eta-
te aly a seth q̄ ita dicit̄ q̄ de abel nullꝰ natꝰ e v̄go pmansit
Sed gnatio chayn tota perijt indiluuio Ieremias et ~~dicunt~~
ples q̄ dicut matusale vixisse nonagita qq annis et mꝰ
an diluuiu
Noe fuit decimꝰ ab ada et cu quīgētoꝝ eet anoꝝ genu-
it sem cam et Japhet hic erat pfectꝰ i gnatiōibꝰ suis
Videntes aut filij dei i. filij seth religiosos filias hoim i. de stirpe
chayn acceperut vxores vnde nati sut gigantes et concu-
piscentia viri accrescerent adeo methodiꝰ causa dilluuij
exponit Filij Chaym vtebat̄ vxoribꝰ fratrum suoꝝ nimis et
turpibꝰ fornicationibꝰ pꝰ qꝰ hc mulieres in vesania verse supposuisse
viri abutebat̄ Mortuo ada Seth sepat̄ gnatoē sua a cognatoe
chayn Ita et ada adhuc viuens phibuit ne misceret̄ Pꝰ hc
exarserut hoies in alterutru rarentes et ita in diluuio pierut
Creatꝰ dnꝯ Dixit Penitet me fecisse hoiem i. pena tenebt̄ me
in reru ea q̄ fecerat hoiem Dixit q̄ dnꝯ ad noe Finis vniuse
carnis venit coram me Ita dispergā ꝯ fertilitate terre hoiem
Dicut doctores fertilitate terre longe inferiore fuisse pꝰ
diluuiu q̄ ante Ideo pꝰ diluuiu esꝰ carniu e concessꝰ Et noe
ex pcepto dni sic dr ieremias fabricat̄ archa C annis. Erat
aut ea eo lignis leuigatꝭ i. dolatis sectim q̄ erat in putribi-
lia et qdrata et albe spine silia. Erat ei in ea qīz ca-
meras Prima erat stercoraria Sda appo teca i. repositoria
vbi res et cibaria reponabat̄ Tercia erat in iniciu aialiu
Quarta erat inimu aialiu Quinta hoi et auium Liniuit aut
archā bitumine intrīsecꝰ et extrīsecꝰ Erat aut ~~bitume~~ bitume
hc limꝰ a terra estuans qui in lacubꝰ in de supnatans colligit̄
in syria q̄ e gluten fortissimu q̄ ligna linita no dissol-

uult aliquis vi vel arte sine mestreus mulier. Erat autem archa
in longitudine trecentorum cubitorum in latitudine quinquaginta. In altitudine
triginta. Facta sunt in ea cenacula et tristega id est distinctos dicte alta
quod dicitur bicamerata et tricamerata. Hostium fecit in ea et fene-
stram et perfecta archa dixit dominus ad noe

Ingredere archam tu et filii tui uxor tua et uxores filiorum
tuorum tecum. In hiis reservatum est seminarium generis humani
et seorsum viros et seorsum mulieres nominat dominus cum de
ingressu loqueretur ac si diceret. Tempore afflictionis vacandum est
ab amplexibus mulierum. Et ex cunctis animantibus uniuscuiusque generis bina
duces in archam masculum et feminam. De inmundis et animalibus fu-
erunt ibi tantum duo secundum genus suum de mundis vero septem. In
munda vocat ea moyses que in lege ad cultum non erant ad edendum
concessa. Afferat quae cuncta que dominus sibi preceperat. Sexcentesimo anno duo
milia sexcenti et quinquaginta sex ingresso noe rupti sunt fontes
abyssi id est aque que sunt in visceribus terre et cataracte celi id est fenestre
aperti sunt et pluit dominus super terram xl diebus et xl noctibus. Et
elevata est archa in sublime et ferebatur super omnes montes. Capitulum octavum

Post dies autem centum quinquaginta ceperunt aque minui. Cumque
transisset xl dies aperuit noe fenestram et emisit corvum
qui non revertebatur forte interceptus aquis vel inveniens supna-
tans cadaver in aquis eo est illectus. Emisit post eum columbam post
septem dies que cum non invenisset ubi requiesceret pes eius reversa est ad
noe. Iterum emisit eam que vespere rediens ferens ramum olive
virentem post alios septem dies iterum emisit eam que ultra non
est reversa. Et aperuit noe tectum arche et vidit quod exsiccata erat
terra sed egrediendi expectabat domini preceptum. Dixit autem dominus
ad noe. Egredere de archa tu et uxor tua et uxores filiorum
tuorum. Coniuncti videntur exire qui disiuncti intraverant ac
si diceret eis. Iam rediit tempus amplectendi. Crescite quoque
et multiplicamini et replete terram. Et egressus noe eadem die quo
ingressus fuit revoluto anno et edificavit altare domino de octo lapidi-
bus et septem mundis animalibus obtulit deo sacrificium et odoratus
est dominus odorem suavitatis. Et ait ad noe. Non ultra maledicam
terre propter homines et benedixit eis dicens

Crescite et multiplicamini. Et sit terror vester super cuncta
animancia terre. Ubi primo concessus est eius esus carnium. Et
in signum huius federis posuit dominus arcum suum in nubibus
et est signum duorum iudiciorum preteriti per aquam ne timeant futuri per ignem
ut expectent. Inde est quod habet duos colores ceruleum qui aqueus
est et est exterior quia preteriit iudicium et rubeus qui est igneus qui est

interior quod significat futurum igne. Et traditur sic quod xl annis ante iudicium non videbitur arcus. Cepit noe exercere terram et plantavit vineas
bibitque vinum sed ignorans vim qui inebriatus est et dormiens nudatus
est. Nudatus senior scilicet ebrietate sic libido sceleratate. Sed cum Cham
pudenda patris videret esse nudata, renuntiavit nudata quo fratribus suis
qui operuerunt verenda sua et retrorsum ne viderent. Deinde
usque semimortalium sunt beatorum et invictus. Evigilans noe intellexit
factum filii minoris ait maledictus canaan filius Cam servus erit fratribus
suis. Peccata quidem saepe patrum vindicat tempore in filiis. Et impletis
diebus noe trecentis quinquaginta tribus annis et mortuus est. Capitulum xm
Exivit autem ex filiis noe septuaginta due generationes xv de Jafet
Japhet xxx de Cham xxvii de Sem. Hii terram dissipate sunt
in tribus partibus orbis. Sem asiam. Cham africam. Japhet
europam possedit. Nachor quarta generatione Sem in sistentes aliam transmi-
tinus quam possessit abraham. Thare lxx annorum erat quando genuit
Capitulum 12m abraham
Abraham cum lxxv annorum esset
domino iubente egressus est de caldea spernens idola caldeorum
migravit in chanaan. Secum deferens Saray uxorem suam
et loth fratrem suum et quanta quae ibi acquisierat. Et venit in sichem
et ad vallem illustrem inter urbes sodomorum apparuit ei dominus
ibi et ait ei. Semini tuo dabo terram hanc. Et ibidem fecit altare.
Unde transgrediens abraham tetendit tabernaculum inter betel et hay
et iterum ibi edificavit altare et postmodum e terra cum loth et moratus
est loth in oppido sodomorum. Abraham autem descendit ad convallem
mambre iuxta ebron et habitavit ibi. Ubi sepultus est adam abraham
ysaack et iacob cum uxoribus suis. Facta est autem fames in terra
Et descendit abraham in egiptum timens quod libidine egiptiorum ne
cum ipse propter mulieres occideret sororem suam dixit eam esse. Et
sublata est mulier valde pulchra in domum pharaonis. Abraham vero
bene fuit egipcii propter eam. Deus vero desiderium impedivit regis
per ... et tumultum causarum ne tangeret eam. Cuius quod salute
... sanctificaret sacerdotes quod iram dei accidisse dixerunt quia
rex ... uxori ... ...erit ... velle ... voluisset. Vocavit quod eum phara-
... et dixit ei. Cur non indicasti quod uxor tua esset. Ecce nunc
tua accipe eam et vade et precepit rex viris ut deducerent eum
Capitulum 13m
Et reversus est usque ad locum ubi fixerat
tria tabernacula inter bethel et hay
Capitulum decimum quartum
Post hec Codorlaomor rex elamitarum et tres reges ba-
bilonie tulerunt loth et omnem eius substantiam ... et
terram et regionem. Quod cum audiret abraham persequens
eos occidit illos et loth et omnem eius substantiam liberavit et
spolia eorum tulit. Et cum rediret melchisedech rex sale-

obtulit abrahe panem et vinum Erat enim sacerdos dei altissimi
Cui abraham decimas dedit ex omnibus spolijs Et tunc primo legitur deci-
me date primitie vero ab abel propter hanc victoriam porcus e iubileus hic
primus sacrificium deo exhibuit et propheciam edificavit et urbem que ierusalem
dicitur Dicunt hebrei dicunt esse sem filium noe et vixisse usque ad ysaac
Et omnes primogenitos a noe usque ad aaron sacerdotes fuisse qui
cum quicumque et oblationibus populo benedicebat Capitulum decimum quintum
Post hec abraham promissio facta a domino Cui dixit Qui egredietur
de utero tuo erit heres tuus Credidit abraham deo et repu-
tatum est ei ad iusticiam Mutavit deus nomen abrahe et vocavit
saram et abram vocavit abraham Capitulum decimum sextum
Agar vero despexit dominam suam videns se per abraham concepisse
quod abraham dissimulabat Et ait sara inique agis contra me
Cui abraham ecce ancilla tua utere ea ut libet Que cum [illegible]
eam Et illa fugiente invenit eam angelus iuxta puteum in deserto Cui
Cui dixit ad eam unde venis Et illa a facie domine mee ego fugio
Cui angelus Revertere ad dominam tuam et humiliare sub ea Concepisti
enim et paries filium et nomen eius vocabis ysmahel magnus erit
eos et manus omnium contra eum et sic factum est Capitulum decimum septimum
Porro sara cum esset sterilis et iam nonagenaria et abraham
centenarius dixit ei dominus Sara pariet tibi filium et vocabis
nomen eius ysaak Cecidit abraham in faciem suam et risit pre
Procedente tempore apparuit ei Capitulum decimum octavum gaudio
dominus in convalle mambre Cumque elevasset oculos vidit tres
pueros et steterunt coram eo [illegible] ad orat Iosephus dicit tres
angelos in specie humana missos ut unus nunciaret abrahe
de filio duo subverterent sodomam Quos cum invitaret fecit
convivium putans eos esse homines et angelos Sara revoluto anno
Revertar et habebit sara filium Quo audito risit sara et
dubitavit quia in ea cessaverant menstrua quibus deficientibus deficit vis
pariendi Cumque precederet angelos et abraham cum eis dixerunt
ad eum Clamor sodomorum et gomorre venit ad deum [illegible]
et delebimus eos Abraham vero memor loth fratris sui ait ad
angelum Numquid perdes iustum cum impio Non est hoc eius qui iudicat terram
Si fuerint ibi .l. iusti nonne parces populo propter eos Et ait angelus
dimittam omni populo propter eos Sed abraham qui paulatim descendens
ait si fuerint xlv vel xxx vel xx vel etiam decem nonne parces populo
Et dixit angelus non delebo eos propter decem Et reversus abraham in
Venerunt angeli vespere Capitulum vicesimum locum suum
Sodomam sedente loth pro foribus civitatis et coaptante alienos
hospitio adductum Qui [illegible] ut diverterent
in domum suam quos renitentes compulit eos ingressis [illegible]

fecit conuiuium coxitque azima et comederunt Cum viri ciuitatis a
pueris usque ad senem vallauerunt domum loth Et dixerunt Educ viros
illos huc ut cognoscamus eos Cui ait habeo duas filias que non du
cognouerunt virum abutimini illis ut libet tantummodo hijs nil faciatis
Et illi noluerunt vimque faciebat loth Et ecce angeli introduxerunt
loth et clauserunt hostium illos vero percusserunt cecitate Et dixerunt
angeli ad loth Educ tuos de vrbe hac eam delebimus Et loth
vero illo vero dissimulante exire apprehensum eum cum vxore sua et
filiabus suis statuerunt extra ciuitatem dicentes Ne respicias
retro sed in monte te saluum fac at ille Est ciuitas iuxta segor
ad quam fugiam vel saluare in ea Cui angelus Ecce suscepi preces tuas
in eo Egresso quoque loth Sodomis pluit dominus super ciuitates illas
sulphure et igne Et retrospiciens vxor loth versa est in statuam
salis quam iosephus se dicit vidisse et huc usque manere Mansit
autem loth in segor et due filie cum eo Intellexerant autem filie loth
mundum periturum per ignem et reparandum genus humanum preciosum mesti-
ciam vino mollientes singule lecto virgines singulis noctibus
susceperunt a patre ignorante concepto et vltra ad eum non accesse-
runt peperit quoque maior filia filium et vocauit eum moab pater mo-
abitarum Minor peperit filium et vocauit eum amon pater amoni-
tarum

Capitulum vicesimum primum Tercium

Visitauit dominus saram concepit
et peperit filium et circumcidit eum abraham octaua die et
vocauit eum ysaac Fecit quoque ei pater grande conuiuium in die
illa Cumque filius luderet ysaac et ysmahel maior ledebat mi-
norem et cogebat eum adorare luteas ymagines quas fecerat
Quod cum displicuisset matri dixit ad abraham Eice ancillam hanc et filium
eius Dure accepit hoc abraham et dissimulauit Sed dixit ei dominus
Audi vocem sare Qui tollens panem et vtrem aque imposuit sca-
pule agar et tradidit ei puerum Cumque consumpta esset aqua in deserto
et puer deficeret siti abiecit illa puerum sub arbore et sedit
procul quantum arcus potest iacere ne videret filium morientem et fleuit
et exaudiuit deus vocem pueri fletum meum ipsius Et dixit angelus
meo Surge tolle puerum et aperuit oculos eius deus et vidit pu-
teum et dedit puero bibere et implens vtrem aque abijt fleuit
puer et moratus est in solitudine pharan et factus est vir sagi-
tarius et accepit ei vxorem de terra egipti de qua nati sunt ei
xij filij principes tribuum eorum

Capitulum vicesimum secundum

Post hec dixit dominus ad abraham tolle filium tuum ysaac et
offer eum michi in holocaustum Abraham quoque deuote
consurgens strauit asinum suum ducens secum duos iuuenes
et filium et iuit itinere duorum dierum Tercia die vidit montem
procul quem ligna et ignem relictis ibi cum asino duobus iu-

uenibus solus ascendit cum filio. Cui filius. Ecce ignis et ligna ubi est
victima. Cui pater. Deus prouidebit sibi victimam. Et statuit aram
lignis quae disposuit ignem adhibuit. Et arrepto gladio ut filium ymolaret
clamauit ad eum angelus. Ne extendas manum tuam in puerum. Nunc co-
gnoui quod timeas deum. Et vidit abraham post tergum arietem inter
vepres herentem cornibus quem obtulit pro filio. Dicunt hebrei hanc
diem primam fuisse septembris. Unde iudei in ea solemnitate sonant
et clangunt cornibus arietinis in memoriam arietis. Et iurauit dominus
per semetipsum de semine multiplicando ex ysaac et de terra danda
semini eius. Altera die rediit abraham in bersabe. Nunciatumque e-
st ei quod melcha genuisset nachor fratri suo filios scilicet hus primogenitum
buz de cuius stirpe descendit iob ut sentiunt. Vir erat in terra hus
nomine iob

Rediit abraham Ca. lx. 3m

ad conuallem mambre et mortua est sara cum esset c xxvii
annorum et sepulta est in ebron in spelunca duplici quam emit
abraham quadringentis siclis argenti. Erat autem spelunca duplex
in rupe in superiori sepeliebantur viri et in inferiori mulieres. Ita adam
et eua ibi sepulta erat

Capitulum lx quartum

Erat autem abraham senex et dixit ad eliezer procuratorem
suum. Pone manum tuam sub femore meo sciens inde Christum
nasciturum et iura michi per deum celi et terre quod non acci-
pies filio meo ysaac uxorem de filiabus chanaan inter quas habito
sed de cognatione mea. Iurauit ergo seruus et accepit x camelos. Et abiit
ducens secum quae sciuit de rebus in terra ad quam ibat precipitur mes-
opotamiam ad charam urbem nachor multo tempore et labore. Fecit autem
camelos accumbere iuxta puteum ante urbem. Cumque vespere esset et egrede-
rentur mulieres ad hauriendum aquam orauit eliezer ut inter illas
inueniret uxorem domini sui ut aliis negantibus aquam poscenti ipsa
prestaret ut per hoc cognosceret eam. Et ecce rebecca batuelis filia
et soror laban scilicet melche descendit et impleuit ydriam et
aliis se auertentibus potum prebuit peregrino et camelis eius. Et in-
telligens quod erat filia batuelis dedit ei inaures et armillas. Laban
audiens hoc occurrit et introduxit eum in hospicium et camelos locauit
et apposuit panem. Noluit eliezer comedere donec narraret ad quid missus
fuerat et quomodo rebecca a domino iuxta puteum sibi
esset ostensa. Et dixerunt laban et batuel. Egressus est sermo iste.
Ecce rebecca coram te est. Tolle eam et sit uxor domini tui. Querebant
vero prius ab ea si vellet ire. Quae ait. Vadam. Et hoc sermone consensit mulier
licet regalis. Et diuisis inter eos muneribus mane profectus est in viam
suam. Et dum appropinquaret in vesperam ysaac exierat ad meditandum in agro.
Rebecca vero intelligens virum suum esse descendit de camelo et tollens
teristrum id est pallium operuit se. Ysaac vero introduxit eam
in tabernaculum matris sue et dilexit eam. Ca. lx. quintum

Abraham vero aliam duxit uxorem nomine cethuram et genuit ex
ea sex liberos et separavit eos dum viveret et cuncta mobilia tradidit
eis. Ysaac vero hereditate possedit. Hec illius quidam dicunt sar-
racenos processisse. Fuerunt autem dies abrahe clxxv anni et mor-
tuus est. Et sepelierunt eum ysmahel et ysaac in spelunca duplici cum
uxore sua. Vixit quoque ysmahel cxxxvii annis et mortuus est. Ysaac
xl annorum erat quando rebeccam duxit que et inventa est sterilis longo tempore.
Sciens autem ysaac patri suo facta promissione seminis multiplicandi
pro ipsa oravit dominum ut impleret quod promiserat. Et concepit illa geminos duos
in utero et cum vicina esset partui collidebantur in utero eius parvuli ut
quis eorum primus posset exire ad ortum. Et in hoc dum nati figurata est
lis que futura erat in eis adultis. Creditur eum iacob ea in utero fuisse
sanctificatus. Cum quo duos peperisset pueros qui prius egressus erat rufus
erat et totus in modum pellis hispidus et dictus est ab hoc esau
id est fortis vel primus. Alter egrediens plantam fratris manu tenebat quasi
volens retrahere eum a primagenitura. Et ob hoc dictus est iacob id est
supplantator. Sexagenarius erat ysaac quando nati sunt ei parvuli.
Factus est esau venator et iacob agricola et pastor in tabernaculis
inhabitans. Pater diligebat esau tum quia primogenitus erat tum quia
de venatione eius libenter vescebatur. Mater vero diligebat iacob
tum propter simplicitatem tum per dei inspirationem. Confectum est autem cum coxis-
set iacob pulmentum lenticule. Esau lassus rediit de agro. Et ait
da mihi de coctione hac rufa quia lassus sum et non sufficio mihi pulmentum
parare. Cui dixit iacob Vende mihi primogenita tua. Esau precupidus
primogenita se moriturum nisi instanti comederet putans. Vendidit ei
primogenita pro edulio lentis et iuravit tale benedictionem ratam se habiturum ut
primogenita pro edulia. Erant autem primogenita quedam dignitates quas habuerunt primogeniti in cogna-
tionibus suis usque ad aaron. Habebat autem primogenitus vestem specialem
qua induebatur tantum in sacrificio offerendo et recepturus finalem bene-
dictionem a patre. Ipse in solemnitatibus et conviviis benedicebat minoribus et
in hiis dupla portione ciborum recipiebat et in hereditate similiter ut
Senuit ysaac et videre non poterat. Cap[itulu]m vicesimum
et dixit ad esau Fac mihi cibos de venatione tua ut come-
dam et benedicat tibi anima mea antequam moriar. Egresso esau
ad venationem dixit rebecca ad iacob. Ait et sic audivi patrem tuum
loquentem cum esau. Affer ergo mihi citus duos edos optimos ut fa-
ciam patri tuo escam quibus libenter vescitur et benedicat tibi pro esau. Abiit
ille et attulit dedit que matri. Que cum parasset induit iacob vestibus
esau valde bonis quibus utebantur primogeniti ut diximus. Timebat
vero iacob ne deprehensus a patre susciperet maledictionem pro benedictione.
Posuit mater pelliculas edorum manibus et collo eius circumdedit ut sibi de-
pilosi sicut eius compareret. Acceptosque cibos iacob obtulit patri di-
cens ego sum esau comede de venatione mea ut benedicat mihi anima
tua Et vero dixit quia ego sum. cuius sunt primogenita et benedictio

sic pilosus erat esau. Non mentitur iacob Dicit nota xpus dicens helyas iohannes
est non persona sed in similitudine Cui ysaac Accede ad me et tangam te et
probem utrum sis esau an non Quo palpato dixit Vox iacob est sed manus
esau sunt Cum autem comedisset et hausisset vinum osculatus est eum Et cum
benedixisset addidit dicens Qui maledixerit tibi sit ille maledictus et
Vix sermone compleuerat pater et egresso iacob venit esau cibos inferens
petensque a patre benedictionem Expauit ysaac vehementer dicens Germanus
tuus venit fraudulenter et accepit benedictionem tuam Oderat ergo esau iacob
et dixit Venient dies luctus mortis patris mei ut occidam iacob
Rebecca audiens hec dixit ad filium fuge ad laban fratrem meum et
esto ibi donec cesset ira fratris tui Videns esau quod offendisset parentes
iuit ad ysmahelem patruum suum ducens filiam suam maleth uxorem
Egressus iacob de bersabee post hec Capitulum vicesimum octauum
bat aram volens ire mesopotamiam secundum consilium
matris Cum autem venisset iuxta lyzam vespere supposuit
capiti suo lapidem et obdormiuit Et vidit in sompnis scalam
a terris ad celos attingentem et angelos dei descendentes et a-
scendentes et dominum innixum scale dicentem sibi Ego deus abraham
et ysaac dabo tibi et semini tuo terram hanc et benedicentur in te omnes
tribus terre Euigilans autem iacob ait vere dominus est in loco isto et Et
erexit lapidem quem supposuerat capiti in titulum vocauitque locum betel
Recedens ergo mesopota- Capitulum vicesimum nonum idest domum dei
nea peruenit aram ad tharam urbem et inuenit puteum
in agro operto grandi lapide iuxta quem tres greges adula-
bat Cumque didicisset a pastoribus quod lapis non esset amouendus donec
omnes greges conuenirent sciscitabatur a pastoribus si valeret laban
valet inquiunt Et ecce rachel venit cum grege suo Quam cum aspexisset
amouit lapidem ab ore putei et aquato grege osculatus est eam et
indicauit se consobrinum eius esse quod nunciauit illa patri Qui occurrens duxit
iacob in domum suam et audita causa fuge dixit ei Os meum et caro
mea es Habebat enim laban duas filias lyam lippis oculis et rach-
el venusta aspectu quam diligens iacob ait Seruiam tibi pro rachel
vii annis et respondit quod videbatur ei pauci dies pro amore
pulchritudinis Completis vero septem annis fecit laban nuptias ge-
neri suo ut secundum hystoriam dicta Transactis vero aliis septem annis
Jeremias vero dicit post septem dies transactis nuptiis lye dedit
ei et rachel Dominus autem aperuit uuluam lye sorore sterili
permanente et peperit primogenitum ruben deinde symeon post
hoc leui deinde iuda cessauitque parere Capitulum tricesimum
Videns inde rachel inuidit sorori et ait ad iacob Da michi
liberos alioquin moriar Cui ait numquid sum deus Et illa si-
no de me saltem de ancilla mea et tradidit ei bala et pu-
dictus est dan deinde alium qui dictus est neptalim Lya
quoque tradidit viro zelpham ancillam suam que peperit et vocauit

cum gad et aliud quem vocat asser Concepit iterum lya et peperit filium
quem vocat ysaschar et rursus peperit sextum quem vocauit zabulon
Post hos concepit et peperit filiam nomine dinam Recordatus est dominus rachelis
et aperuit vuluam eius que peperit filium quem vocauit Joseph Finito ergo
seruicio iacob dixit socero da michi liberos meos et vxores vt
reuertar ad terram meam Justum enim est quod prouideam aliquando domui mee
Et ait laban Inueniam gratiam apud te Seruias michi adhuc septem
annis et constitue mercedem quam dem tibi Dixit iacob Nichil postulo Feceris
adhuc pascam pecora tua Separa greges varios et sparso vellere et trade
filiis tuis Vnicolores vero trade michi Et quod ex vnicoloribus varium
natum fuit sit merces mea quod vnicolorem tuum ornatum Sic habuit
laban et separat iter trium dierum inter iacob et filios suos ne dolus inter
eos nasceretur Tulit ergo iacob virgas virides populeas et amigda-
linas et plataninas quas per locum discorticzans varium virgarum fecit co-
lorem et imposuit eas canalibus obseruabat tempus quo pecora ascendebat
et in furore dici ro ad potum dum a iuda properaret faciebat oues
et capreas ascendi ut tales fetus reciperent quales vmbras
arietum et hyrcorum super se ascendentium in aquarum speculo videbat Ex
virgis ergo propositis ibi varius erat vmbrarum color Ne autem omnes fetus
diuersi coloris fieret et deprehenderetur dolus sic temperauit iacob primo
tempore cum ascendebantur oues erat in vere quia fetus illi meliores erat
proponebat virgas vt conciperent in extremitate veris et in serotina
admissarius deteriores erat fetus et ita quod in serotina erat facta sunt
laban et quod primi temporis iacob Ditatus est ergo iacob vltra modum Cap. 31

Vidit ergo Jacob quod faciem laban non erat sicut heri et vocauit lyam
et rachel vt pascebat greges et ait faciem patris vestri non
est mecum et init consilium cum eis quod recederet Videns autem
laban plures nasci diuersi coloris dixit deinde vnicolores sit mer-
ces tua Jacob vero subtraxit virgas et multiplicati sunt vnicolores Cum-
que iuit autem iacob cum vxoribus et liberis abijt tulitque omnem substantiam et
greges Et rachel viro nesciente preciosa ydola patris furata Nuncia-
tum que est laban die tercio quod fugisset iacob qui assumptis filijs et co-
gnatis suis insecutus est eum septem diebus Vidit autem laban in somnis
deum dicentem Caue nequaquam asperius loquaris contra iacob Laban ve-
niens ad iacob dixit Quare me ignorante fugisti Et cur furatus es
~~[illegible]~~ deos meos Respondit Jacob timui ne filias tuas aufe-
rres michi quia autem pro furto me arguis apud quem inueneris deos
tuos moriatur Ingressus ergo laban tabernaculum lye et ancillarum non
inuenit Et intrans tabernaculum rachel illa subter stramina
cameli abscondit ydola Et sedit et ait patri Ne irascaris michi
quia nequeo tibi assurgere iuxta consuetudinem feminarum et sic delusus est
Et ait laban ad iacob Omnia que habes mea sunt sed quid possum filijs
faciam et nepotibus meis Veni et ineamus fedus Tulit ergo iacob la-
pidem et erexit in titulum federis feceruntque tumulum de lapidibus
et comederunt super eum Dixitque laban Tumulus iste sit testis fe-

decem mei in eternum et recessit laban Capitulum tricesimum secundum

Iacob vero iuit per viam suam et occurrit ei multitudo angelorum defen-
dens eum a fratre suo quem timebat Misit autem ab illo loco nuncios
ad fratrem qui explorarent fratris animum Qui reversi nunciaverunt
esau sibi occurrere paratum cum quadringentis viris Timuit ergo iacob
et divisit familiam suam in duas turbas ancillas et liberos earum in
prima turma In secunda liberam et filios eius ita tamen quod in extremitate eius posuit
rachel et ioseph cariores eius ita ut si prima occideretur reliqua fugiens salva-
retur Deprecatus autem deum est a periculo ut salvaret eum Misit etiam
munera fratri per diversos nuncios ut si quid indignacionis esset in eo placa-
retur Consurgens autem diluculo transduxit omnia sua per vadum iacob Et ra-
 autem precedente fine solus in ripa fluminis remansit ut oraret
Et ecce vir luctabatur cum eo usque mane qui tetigit latus nervum eius et
emarcuit statim et iacob posuit se deinde non comedere nervum
propter posteritatem eius observat Cumque ascendisset aurora dixit vir
ad eum dimitte me Qui respondit Non dimittam te nisi benedixeris
michi Vir autem quesivit nomen eius ait se vocari iacob Nequaquam est
ille appellaberis iacob sed israel quia si contra deum fortis fuisti multo magis contra ho-
mines Et ait iacob cum dimisisset eum angelus Vidi dominum facie ad faciem
et anima mea valde territa plurimum confortata Ortusque est sol et clau-
dicabat iacob femore tamen eius post hec sanatum est Capitulum tricesimum tertium

Elevans autem oculos vidit esau Et precedens pronatus terram
quam ferebat adoravit septies usque dum accederet frater Currens autem esau
complexatus est eum et deosculatus eum flevit Deinde osculatus
est filios et filias Et dixit iacob Si inveni graciam coram domino meo
Recipe munusculum de manu mea sic vidi faciem tuam quasi viderem
vultum dei Esau vero nolens recipere munera dixit se plurima habere
Reversus est autem esau ad sua Iacob autem transgressus est in sichem ubi
emit partem agri ab emore rege sichimorum pro centum agnis et habitavit
ibi Et erecto altari invocavit fortissimum deum israel Capitulum tricesimum quartum

Egressa est autem dyna ut videret mulieres regionis illius
sola transivit ad urbem emptura ornamenta mulierum quia ibi
solemnitas erat Quam videns sichem filius regis oppressit eam
Quod factum est cum voluntate
et ait patri Accipe michi puellam hanc coniugem Et factum est
Et ecce die tertia quando fuissent
iacob et primo circumcisi sunt omnes Et ecce die tertia quando fuissent
in dolore vulnerum Symeon et levi acceptis gladiis interfecerunt
omnes masculos in urbe parvulos et uxores captivas duxerunt
et rapuerunt partem suam Capitulum tricesimum quintum

Post acta iacob non audebat ibi manere sed iubente deo
ascendit in bethel ubi in sompnis apparuerat ei dominus et edi-
ficavit ibi altare domino Accidit autem ut rachel gravida partu-
riret cepit periclitari in partu et peperit filium Egrediente autem anima pre
dolore vocavit nomen eius benoni Mortua est Et vocavit pater filium beniamin
Sepulta est rachel in via que ducit bethlehem Et sola inter

cognatorum sepulturam non meruit abrahe eo quod absconderat ydola que
in iacob ante mortem eius defoderat. Venit iacob ad patrem suum ysaac in
ebron et iam mortua erat mater. Et deinde completi sunt dies ysaac C l x
x x v annorum et mortuus in spelunca quod duplici sepultus. Ab eo dilatati sunt iacob
et esau itaque eos non caperet terra ut

Capitulum Tricesimum octauum

Ioseph cum esset xv annorum pascebat greges cum fratribus suis et oderant
eum fratres quod a patre plus ceteris amabatur. tum quia in senectute eum
genuit. tum quia prestancioris forme et sapiencior ceteris erat. Et accusa-
uerat quod fratres suos apud patrem suum crimine pessimo vel de odio in ipsum
vel de incestu cum brutis vel salim reuben cum bala concubina patris ad quam acces-
serat. Fecit quoque ei pater tunicam polimitam i. manu vel acu pictam. Ca
usa odii maior erat visio sompniorum de quibus legimus in epistola sua. Cum fratres
essent in pascendis gregibus in sichem missus est ioseph a patre ad eos. Qui
videntes eum dixerunt Ecce sompniator venit ut Ruben autem volens liberare
eum dixit Non effundamus eius sanguinem sed mittamus in cisternam. Et sic factum est
Et recessit reuben meliora querens pascua. Illi autem comedentes panem
venerunt ismahelite de galaad portantes camelos aromata in egyptum
Et dixit iudas melius est ut vendatur ysmahelitis quam perdatur. Frater
enim et sanguis meus est. Et vendiderunt eum xxx argenteis. Reuersus est autem
Ruben ad cisternam et non inuenit puerum. Tunc scindens vestes suas fratribus
eiulabat sed precepto quod viuit quieuit. Tulerunt tunicam ioseph et in sanguine
edi tinxerunt et miserunt qui patri dicerent. Hanc inuenimus vide si
sit tunica filii tui an non. Quam agnoscens pater ait fera pessima deuorauit filium meum
Scissis quoque vestibus indutus est ciliciis lugens filium multo tempore. Filii vero volen-
tes lenire dolorem patris. Dicebat eis descendam lugens filium meum in
infernum. Erat tunc in inferno quidam locus bonorum longe a locis penalibus qui dictus

Capitulum Tricesimum nonum

est sinus abrahe

Itaque ductus est io-
seph in egyptum emit quod eum phutifar videns eum elegantis forme ce-
perit ut ei ministraret. Phutifar autem custodiens ioseph illum adeo infrigi-
dauit ut tamquam eunuchus esset. Habebat autem phutifar vxorem et liberos
Et tradidit ioseph filiam suam assen vxorem. Ubi inquirunt ioseph de
matrimonio alienigene dicunt hebrei post plagium duxisse dyna filiam iacob
et ex ea suscepisse filiam de qua et phutifare nata est assen. Fuit quoque
dominus cum ioseph et inuenit graciam coram pharaone domumque suam guberna-
bat itaque non nouerat de rebus suis nisi panem quo vescebatur. Factum est autem
quod domina iniecit oculos in ioseph et ait dormi mecum. Qui respondit Ecce
tradidit sua michi dominus meus preter te. Quadam ergo die passim perrexit in cu-
biculum ergo illa alia die et apprehensa lacinia eius et ait Dormi
mecum Qui relicto pallio exiuit. Tunc videns se contemptam marito re-
uertenti ostendit pallium dicens Ingressus est ad me seruus hebreus ut illu-
deret michi. Rex vero ioseph victum tradidit in carcerem Fuit autem dominus
cum illo et dedit illi graciam apud dominum carceris

Capitulum Quadragesimum

Accidit autem ut pincerna regius et pistor in eadem carcere conuenirent
viderentque ambo sompnium nocte vna. Quos cum vidisset ioseph tristes
suscitatus est ab eis causa doloris. Et ait pincerna Videbam coram
me vitem et in ea tres propagines et paulatim crescere gemmas et post flores
maturescere. premebamque vinum in calicem pharaonis et dabam ei bibere. Et ait

Vendidit

Joseph Bona est visio tua . tres propagines et tres palmites . tres sunt dies
post quos pharao restituet te in gradum pristinum tuum memento mei dum bene tibi fuerit
Cui ait pistor Vidi quod haberem tria canistra farine super caput meum et
in superiori me portare cibos qui fiunt arte pistoria Aves quoque comedere
ex eo Et ait Joseph Nollem me esse interpretem bonorum Tres adhuc
dies sunt post quos pharao suspendet te in cruce et aves comedent carnes
tuas Hec omnia sunt adimpleta . Oblitus quoque est prepositus pincerna Joseph suum Cap. xli

Post duos annos vidit pharao sompnium Putabat se stare super
fluvium de quo ascendebant septem boves crasse Et post alie vii emer-
gebant de flumine macre confecte et devorabant priores Expergefactus
pharao rursum obdormivit Et vidit aliud sompnium Septem spice plene
pullulabant in calmo uno Alie quoque totidem iuxta oriebant tenues et percusse
rubigine devorabant eas scilicet priores Territus pharao convocavit sapientes
egypti nec erat qui interpretaretur et recordatus est pincerna Joseph coram
rege Et eductum de carcere totonderunt rex apprehensa manu eius dextera ait
Vidi sompnia nec timeas edoce quoque sit narravit quod viderat
Et ait Joseph Sompnium regis est unius significationis Ecce septem anni venient
magne fertilitatis quos sequentur alii totidem sterilitatis Provideat ergo rex
virum qui congreget quintam partem frugum terre per septem annos fertilitatis et reponet
in horrea regis Tulit ergo pharao anulum de manu sua et dedit in manu eius
et collo torque aureum circumposuit Et fecit eum secundum in regno Et quicquid
rei dispensatorum commisit Ascenditque currum regium clamante precone ut
omnes coram eo genua flecterent Et tunc primo dedit ei assen uxorem
que antea promissa fuerat Nati quoque sunt ei filii priusquam fames veniret primogenitum
manassen Secundum effraim Joseph collegit granum septem annis quibus transactis
venit fames Aperuit quoque Joseph horrea et vendidit egyptiis et
aliis quoque prudenter

Capitulum xlii

Audiens hec iacob
misit in egyptum decem filios suos beniamin domi retento Et
cum venissent ad ioseph non agnoverunt eum Cumque adorassent
eum et ipse nosceret eos durius loquebatur eis dicens unde venistis
Dixerunt de terra chanaan ad emendum escas Et ille exploratores
estis ut videatis infirmiora terre Responderunt non est ita domine filii
unius viri omnes sumus nunquam cogitavimus alii non est super Qui ait
impossibile est unum hominem talem filios gignere Illa regibus difficile est Non
egrediemini hinc donec veniat frater vester minimus Timebat enim ei et ille de-
linquisset et tenuit eos vinctos tribus diebus Tercia autem die ligavit
symeon et alios abire permisit Et dicebat mutuo patimur quia peccavimus
in fratrem nostrum nescientes quod intelligeret eos ioseph quia per interpretem loquebatur
eis Iussit quoque implere saccos eorum et ut precia singulorum absconderet in saccis
suis datis super cibariis in via Et ille profecti sunt et venerunt ad patrem
et dixerunt ei omnia que acciderant Cumque frumenta funderent invenerunt
precia in saccis Territus quoque ait iacob sine prole absque liberis me fecistis Jo-
seph non est super Symeon tenetur in vinculis beniamin auferetis in me
hec mala reciderunt Et ait ruben Trade eum in manus meas filios meos in-
terfice nisi restituam eum tibi Et ille non descendet filius meus vo-
biscum c. xliii Capitulum Quadragesimum tercium

Iamque consumptis cibis frumentorum quos emebat Et dixit iacob ad fi-
lios Revertimini in egipto ut ematis parvillum escarum Et ait iudas
Si vis puerum mitte nobiscum ibimus aliquin non imus Ego suscipio
puerum. De manu mea require illum Ubi duxero eos reddam patri et tibi Et
ait israel Si sic necesse est facite quod vultis Sumite de optimis terre et offerte
viro munera Quod ita factum est Igitur filii iacob descenderunt in egiptum
Precepitque ioseph ut ad eum introducerentur et secum cibos sumerent
Illi timentes se introductos fuisse propter pecuniam quam retulerant dispensatori
dicebant eius nescientibus pecuniam positam fuisse in sacculis Qui ait Deus vester
dedit vobis eam pecuniam quam michi dedistis ego habeo. Et duxit ad eos
Symeon Portabant quoque munera et obtulerunt ioseph beniamin Commota
sunt viscera eius et ingressus cubiculum flevit et lota facie regressus et dimisit
symeonem et fecit apponi panem et comederunt et inebriati sunt cum
Et mane iussit impleri saccos eorum

Capitulum quadragesimum quartum

Et ciphum suum sacco beniamin imponi Et orto mane dimissi sunt
Dispensatorem vero iubente ioseph secutus est eos qui dixit pessimam
rem fecistis Ciphum domini mei furati estis Qui dixerunt apud quem in-
ventus fuerit moriatur Et inventus est in sacco beniamin Et reducti ad ioseph ado- rauerunt

Capitulum xlv

Et ultra non poterat se continere.
ioseph Et eiectis omnibus flevit Et cum magno fletu dixit Ego sum
ioseph nolite timere. Adducite patrem meum ad me ut possit
vivere Nunciatum est pharaoni ab audientibus Et gavisus dixit rex tollite plau-
stra ad subvehendos coniuges et parvulos et omnia vestra adducite dabo vobis
omnia terre optima Factum est ita Deditque ioseph singulis binas sto-
las Beniamin vero xxx argenteos et quinque stolas Sed et patri misit
totidem Et ipsi venientes ad patrem omnia dixerunt ei Et audiens revixit
spiritus eius Et dixit vadam et videbo eum antequam moriar

Capitulum xlvi

Et dixit deus ad iacob Noli timere Descende in egiptum faciam
te in gentem magnam et reducam te Insuper ascendit cum septuaginta
quinque animabus Et occurrit eis ioseph cum multis Et dixit ad regem
qui bene recepit eos Et dedit eis terram yesse in pascua

Ca. xlvii

Habitavit quoque israel in terra egipti et crevit nimium Et vixit in
egipto xvii annos facti sunt quoque dies eius C xlvii anni Cumque more-
retur Vocavit ioseph et fecit ut poneret manum suam sub femore suo
et iuravit quod sepeliret eum in sepulchro patrum suorum ut ibi cum eis requiesceret

Capitulum xlviii

Adduxit Joseph duos filios suos ad
patrem ut eum videret moriturum Qui ait Qui sunt isti Respondit
isti sunt filii mei quos dedit deus in hoc loco Et ait iacob Isti duo
mei sunt sicut ruben symeon deputabantur michi Applicavit autem Joseph
manassen ad dexteram patris Et effraim ad sinistram adorans et petens
ut benediceret eos Et iacob insuper cancellabat manus minori Et quia
tulit ioseph Et ait Non ita convenit pater Hic maior primogenitus est Et
ille Sed scio fili mi Ille erit in populos. Sed minor maiore erit et semen
eius crescet in gentes Sic impletum est divino iudicio
et benedixit Et ait ad eum In te benedicet israel Et ait ad alios de patrem
meorum benedicat pueros istos et crescant in multitudine super terram

Et congregatis coram se filiis predixit que de eis futura erant et
mortuus est. Et reduxerunt eum filii sui cum multitudine magna et
sepellierunt eum in sepulchro parentum suorum. Timentes vero fratres ioseph
ne mortuo patre memor fieret iniurie eorum et adoraverunt eum. Qui
flens condoluit eis et consolatus est eos. Vixit ioseph C et x annos. Dixitque
fratribus suis. Deus ad hunc visitabit vos et reducet ad terram quam iura-
vit patribus vestris. Asportate ossa mea vobiscum et iuravit eos et mortuus
est et sepultus est in egypto. Alii fratres quisque sepeliebatur in obitu suo in ebron
ab aliis illuc delatus

incipit exodus

Incipit Exodus

Surrexit Rex novus in egypto qui ignorabat ysrael. Et
videns prudentiam eorum dixit ad suos. Populus ysrael fere
fortior est nobis. Sapienter opprimamus eum ne forte multiplicetur
egrediatur libere. Imposuitque eis duces exactores operum quibus
Coxeruntque lateres et fundos viri et
feminis vacarent ab complexibus ut implerentur manus eorum in cophinis
platearum in cophinis deportabant ut implerent. Quanto vero magis
premebantur tanto magis multiplicabantur. Et servierunt.
Plures aut ista duravit xl annis. Rex videns pharao precepit obstetri-
cibus hebreorum ut in obstetricando masculos occiderent. Que timentes deum
observaverunt mares et dicebant regi quod hebree mulieres parerent
antequam venirent ad eas. Iratusque pharao iussit ut quicquid masculini nasceretur
in flumine proiceretur. Et multi ea tempore submersi sunt.

Capitulum secundum

Egressus est post hoc vir levita nomine amram accepit uxorem nomine
iacabeth qui nolebat uxorem accedere post edictum malum regis
liberos quos gigneret filios proicere. Sed quia deus ait in sompnis
Noli timere cognosce uxorem tuam quia puer quem timent egypty
ex ea nascetur. Concepit mulier et peperit masculum sub silentio et abscon-
dit eum tribus mensibus. Cumque celare non posset sumpsit fiscellam in modum
cisti factam rotundam et linivit bitumine et pice et imposuit puerum et posuit
in flumine stante procul sorore pueri maria nomine ex precepto matris. Et ecce
thermutis filia pharaonis descendit ut lavaret in flumine. Que videns
alveolum iussit afferri et videns parvulum misertus est eius et adoptavit eum
in filium. Et ait maria vis ut vocem tibi hebream mulierem que ubera
det illi. Et alias mulieres prius tangere
gentis sue non suxit. Et accersivit thermutis. Et ablactatum eo
alienam adduxit. Et suscepit puerum ad alendum. Et ablactatum
reddidit thermuti. Et dictus est moyses. Cuius pulchritudinem rex
admiratus coronam quam in capite gerebat puero supposuit. Ille
aut coronam deiecit ad terram et fregit. Sacerdos aut quidam surge-
bat et volebat puerum occidere. Et clamavit hic est puer quem valebat
deus ad occidendum monstrat et per regis auxilium liberatus est. Factus est
aut adultus. Et accepit filiam iethro sephoram nomine que peperit
duos filios ei gersam et eliezer post hoc cum pasceret oves in deserto ap-

Capitulum tercium

Apparuit ei dominus in flamma ignis de me-
dio rubi qui depascebat in monte. Erat autem mons ad pascua
aptus et herbis habundans quo pastores illuc ascendere non
presumebant quia mons excelsus erat et opinio erat deum ibi habitare.
Et ait moyses vadam et videbo hanc visionem magnam. Et vocat eum dominus